כד: כל הזבחים שקבלו דמן פרק שני זבחים

במקרא נדרש לפניו ולאחריו קמיפלגי. הא דפליגי אמורמי בפרק הסומל (ג"מ דף לה.) במקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו ופריך מממתני' דהסומל לא מצי למימר דהכיא ר"ש דלא דרש קרא לפניו דהתם הוי מטעמא דהוי"ו מוסיף על ענין לאשון ומודה ר"ש דאמר בהקומץ רבה (מנחות דף יט.) היינו טעמא דר"ש והכיא וי"ו מוסיף על ענין לאשון וגבי ולקח ונתן לא אמרינן וי"ו מוסיף על ענין לאשון [1] וא"כ ליף קבלה מנתינה בימין כדפי' התם בקונטרס דאגבנו הפסיק הענין בין ולקח לונתן ופ' [2] קמא דקדושין (דף טו:) משמע דכולי עלמא דרשינן [3] מקרא לפניו ולא וי"ו מוסיף על ענין [וא"כ מ] אלא [ממילא] ליף קבלה מנתינה דפרק ובקום מוזה לתלמוד תורה ובפ"ק דרשם הסנה (דף ט:) דרשי כולי עלמא מקרא לפניו ובלפני פניו ולאחריו פליגי ובסמוך קשה טפי דקאמר רבי אלעזר בר"ש כל מקום שנא' אצבע בנתינה שיבה בקבלה כשר כגון ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך וקסבר לפניו ולא לפני פניו ולאחריו [4] נימא וי"ו מוסיף על ענין לאשון ומאי רבי אלעזר בר"ש לא מיתוסף מ"ל לא דרשינן וי"ו מוסיף כדי לדרוש המקרא לפני פניו: **והרי** זריקה ותנן דרק **בשמאל פסול**. אפילו בשאר זבחים ולא פליג ר"ש אמר אביי פליג בבריתא ופרכי' זרק בשמאל בשאר קרבנות אבל בחטאת מודה ר"ש דבעי ימין כדאיתא בגבריתא לעיל והקשה הרב ר' יעקב מאורלינש מאי קושיא ומאמר [5] פליג ר"ש בבריתא עדי דלא כתב [6] אלא כהונה מ"מ אתיא מהיקשא דזאת התורה דאמר לקמן סוף פ' חטאת (דף נא.) ובמנחות סוף התודה (דף פב.) מה חטאת אינה באה אלא מן החולין ובזיום ובידו הימנית אף כל וכו' ופריך ידו הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא דכל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינה אלא ימין ומשני כדי שיהא אצבע אלא ימין אינו אלא ימין אצבע לא בעיא כהונה כהונה בעיא אצבע ואלא כהן למה לי בביהונן [7] והרי זריקה דלא כתב בהו [8] אלא כהונה ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג רבי שמעון אמר אביי פליג בבריתא דתניא קיבל בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר זרק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אלא הא [9]דאמר רבא [10] יד יד לקמיצה רגל רגל לחליצה [11]אזן אזן לרציעה למה לי מדרבה בר בר חנה נפקא חד לקומץ וחד לקידוש קומץ

[6]במקרא נדרש לפניו ולאחריו קמיפלגי אמר אביי הא דרבי אלעזר ברבי שמעון מפקא מדאבוה ומפקא מדרבנן דתניא [1]רבי אלעזר ברבי שמעון אומר כל מקום שנאמר אצבע בקבלה שינה בקבלה פסול בנתינה כשר וכל מקום שנאמר אצבע בנתינה שינה בנתינה פסול בקבלה כשר והיכן נאמר אצבע בנתינה דכתיב [2]ולקחת מדם הפר ונתת על קרנות המזבח באצבעך וקסבר [3]מקרא נדרש לפניו ולא לפני פניו [4] ולאחריו: [5]אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן [א] כל מקום שנאמר אצבע וכהונה אינה אלא ימין קא סלקא דעתין תרתי בעינן כדכתיב [2]ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו וליף ממצורע דכתיב [3]וטבל הכהן את אצבעו הימנית והרי קמיצה דלא כתיב בה אלא כהונה [6]ותנן [7]קמיץ בשמאל פסול אלא [8] אמר רבא או אצבע או כהונה א"ל אביי הרי הולכת אברים לכבש דכתיב בהו כהונה דכתיב [9]והקריב הכהן את הכל [והקטיר] המזבחה [10]ואמר מר זו הולכת אברים לכבש [11]ותנן [12]הרגל של ימין בשמאלו ובית עורה לחוץ [כי אמרינן] או אצבע או כהונה בדבר המעכב כפרה דומיא דמצורע והרי קבלה דכתב [13] בהו כהונה ודבר המעכב בכפרה הוא ותנן קבל בשמאל פסול [14]ור"ש מכשיר ר"ש תרתי בעי מי [15] בעי ר"ש תרתי והתניא רבי שמעון אומר כל מקום שנאמר יד אינו אלא ימין אצבע אינו אלא ימין אצבע לא בעיא כהונה כהונה בעיא אצבע ואלא כהן למה לי בביהונן [16] והרי זריקה דלא כתב בהו [17] אלא כהונה ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג רבי שמעון אמר אביי פליג בבריתא דתניא קיבל בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר זרק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אלא הא [18]דאמר רבא [19] יד יד לקמיצה רגל רגל לחליצה [20]אזן אזן לרציעה למה לי מדרבה בר בר חנה נפקא חד לקומץ וחד לקידוש קומץ

מקרא נדרש לפניו ולאחריו. הא דפליגי אמורמי ולא לפניו הילכך דכתיב בתריה קמי ולא אוקמה דכתיב לקמיה ורבנן סברי מקרא נדרש לפניו ולאחריו: **מפקא מדאבוה**. מוקמת מכלל דכתי אביו ומכלל דברי חכמים: **כל מקום שנאמר אצבע בקבלה** ולא בנתינה כגון הא קרא לעיל [1] דר' אלעזר בר"ש דרש אצבע אוקמה דהיינו לפניו ולא אוקמה: **שינה בקבלה**. שקיבל בשמאל [2] וקאמר לך במקום שנכתב שם מתנו ולא במה [3] אלא נכתב בו: **ולקחת מדם הפר**. בפר המילואים כתיב: **ולא לפני פניו**. אלא דרש להא דאצבע דמילואים אוקמה ולא לאחריו דלא דרש להא דאצבע דחטאת ימיד (ויקרא ד) אוקמן והיינו פליג אדאבוה דאבוה סבר לאחריו ולא לפניו ודרבנן דאיתנהו סברי בין לפניו בין לאחריו: **וכהונה**. כגון הכהן או הכהנים: **תרתי בעינן**. אצבע וכהונה כגון הא קרא דכתיב גבי זריקת חטאת ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו דאצבע וקאמר רבי יוחנן דהכא ימין בעי דגמר ממצורע עשיר דכתיב ביה אצבע וכהונה ומפרש ביה ימנית: **הרגל של ימין**. נוטל כיד שמאל לכבש משום דרגל ימין קרבה תמילה עם הראש כדקיימא לן בפ"ב דסדר יומא (דף הב:) והילכך מוליך הראש בימין שהוא חשוב והרגל בשמאל: **וביה עורה לחוץ**. כלפי הטפס ומקום החתך כלפי המוליך דהכי שפיר אצא ילאה החתך: **המעכב כפרה דומיא**. דהאזהב של מצורע כגון [3] קמילה אבל הולכת אברים לכבש [4] אינו כפרה דהוא אימורין כסר [5] לא בעיא עצמו אצא הוקטרו אימורין כסר [6] לא בעיא ימין: **קבלה כפר כה כהונה**. דכתיב והקריבו בני אהרן הכהנים ואמר מר [לעיל ד.] זו קבלת הדם: **ואלא כהן למה לי**. בקבלה הא כתיב בני אהרן [7] אי לאו לגאמורי אימין אחת: **כביהונו**. בבגדי כהונה: **זרק בשמאל פסול ור"ש מכשיר**. אמאר כל הזבחים [8] אלא כתב בהו אצבע אלא וזרקו הכהנים אבל בזריקת חטאת מודה ר"ש כדאמר לעיל בחאצבעו ונתן אלא תהא נתינה אלא בימין: **ואלא הא דאמר רבא**. במנחות בפ"ק (דף י.) יד יד לקמיצה. בפרשת מצורע עשיר [9] כתיב על תנוך אזן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית וקרא יתירא הוא כדמפרש התם וקאמר רבא יד דמצורע אתי לג"ש למיגמר יד דקמיצה מינה שהא בימין והיכא כתב יד בקמיצה [10]וימלא כפו ממנה: **לחליצה**. שהא בימין: **למה לי**. יד בקמיצה: **מדרבה בר בר חנה נפקא**. דהא כהונה כתיב [11]: **לקידוש קומץ**. ככלי שרת שיהא בימין שיאמר הכלי שהוא מקדש בו בידו הימנית: ולרבי נדרש. [12] ר"ש סבר מקרא נדרש לאחריו ולא לפניו הילכך אצבע אוזנתן דכתיב בתריה קמי ולא אוקמה דכתיב לקמיה ורבנן סברי מקרא נדרש לפניו ולאחריו: **מפקא מדאבוה**. מוקמת מכלל דכתי אביו ומכלל דברי חכמים: **כל מקום שנאמר אצבע בקבלה**. שקיבל בשמאל [13] וקאמר לך במקום שנכתב שם מתנו ולא במה [14] אלא נכתב בו: **ולקחת מדם הפר**. בפר המילואים כתיב: **ולא לפני פניו**. אלא דרש להא דאצבע דמילואים אוקמה ולא לאחריו דלא דרש להא דאצבע דחטאת ימיד (ויקרא ד) אוקמן והיינו פליג אדאבוה דאבוה סבר לאחריו ולא לפניו ודרבנן דאיתנהו סברי בין לפניו בין לאחריו: **וכהונה**. כגון הכהן או הכהנים: **תרתי בעינן**. אצבע וכהונה כגון הא קרא דכתיב גבי זריקת חטאת ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו וקאמר רבי יוחנן דהכא ימין בעי דגמר ממצורע עשיר דכתיב ביה אצבע וכהונה ומפרש ביה ימנית: **הרגל של ימין**. נוטל כיד שמאל לכבש משום דרגל ימין קרבה תמילה עם הראש כדקיימא לן בפ"ב דסדר יומא (דף הב:) והילכך מוליך הראש בימין שהוא חשוב והרגל בשמאל: **וביה עורה לחוץ**. כלפי הטפס ומקום החתך כלפי המוליך דהכי שפיר אצא ילאה החתך: **המעכב כפרה דומיא**. דהאזהב של מצורע כגון [1] קמילה אבל הולכת אברים לכבש [2] אינו כפרה דומיא דמצורע והרי קבלה דכתב [3] בהו כהונה ודבר המעכב בכפרה הוא ותנן קבל בשמאל פסול [4]ור"ש מכשיר ר"ש תרתי בעי מי [5] בעי ר"ש תרתי והתניא רבי שמעון אומר כל מקום שנאמר יד אינו אלא ימין אצבע אינו אלא ימין אצבע לא בעיא כהונה כהונה בעיא אצבע ואלא כהן למה לי בביהונן [6] והרי זריקה דלא כתב בהו [7] אלא כהונה ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג רבי שמעון אמר אביי פליג בבריתא דתניא קיבל בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר זרק בשמאל פסול ורבי שמעון מכשיר אלא הא [8]דאמר רבא [9] יד יד לקמיצה רגל רגל לחליצה [10]אזן אזן לרציעה למה לי מדרבה בר בר חנה נפקא חד לקומץ וחד לקידוש קומץ

ומכמון נמי גרסינן בגבריתא מלק בשמאל פסול ור"ש מכשיר ועוד אומר ר"ש דאפילו גרסינן זרק [1] מלינו למימר דהכוא תנא דוחא [2] התורה דמפיק ימין מחטאת סבר לה כר"ש דכהונה בעיא אצבע [3] אבל ר"ש לא סבר לה כוותיה למילף ימין בזריקה בשאר קרבנות מחטאת משום דליף מהיקשא ויש לומר דעדיפא מסני פליג בגבריתא ובקשה לפר"ת דאפילו גרס בגבריתא מלק על כרחין אמת הוא דמכשיר ר"ש זריקה בשמאל כדמוכח בסמוך וכפ"ק (לעיל דף יא.) דאמר ומאי טעמא דר"ש בא לעובדה בשמאל כאשם דאמר דאפילו אי לא נעי ימין בקבלה לר"ש דאמר לעיל וכי תאמרה יד בקבלה (לר"ש) כי אלרוך לתרך דהאי תנא סבר לה [4] כוותיה בחלא ואם תאמר לפירוש רבינו תם נמי דגרסינן מלק הא מליקה נפקא לן בפ"ק דחולין (דף כב.) ימין אפילו לר"ש מדכתיב ואת הבני יעשה עולה כמשפט דרשינן כמשפט חטאת בהמה [5] דאינה באה אלא מן החולין וכיום ובידו הימנית מדרבה בר בר חנה נפקא ומשני כר"ש דכהונה בעיא אצבע וי"ל דמליקה בעינן אמר דבעיא ימין אבל [6] מהיקשא לא יליפין עופות מחטאת בהמה ולכך אינטריך נמי כמשפט התם ח"נ ההוא תנא סבר כתנא דפליג עליה דר"ש לעיל ופוסל קבלה בשמאל משום [7] דמקרא נדרש לפניו ולאחריו ומוקי אצבעו דכתיב גבי חטאת גם על קבלה ולדידהו יליפין שפיר מליקה בימין מחטאת דקבלה לא שיך למילף דליתיה בעוף ויליפין מליקה אבל ר"ש דאמר קבל בשמאל כשר ולית ליה ימין בחטאת בהמה אלא בהאזהב לחודיה בעולת אצבע דיה בעוף ולדידהו אי לא אמרינן דאי לא אמרינן דאי לא אמרינן דא